

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
ПОЖАРЕВАЦ

РАТНА СЛИКА СРБИЈЕ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ, 1941-1945.

- ИЗПОЖБА -

ПОВОДОМ ОСАМДЕСЕТ ГОДИНА ОД ПОБЕДЕ
НАД ФАШИЗМОМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

2025.

Фотографија бомбардоване зграде Војне академије у Београду, 6.април 1941.

Војни архив, Збирка фотографија

Немци стрељају родољубе из Мачве, 24.септембар 1941.

Војни музеј, збирка фотографија сиг.1037

Спровођење Немаца заробљених у Горњем Милановцу, 28.септембар 1941.

Архива музеја „21.октобар” у Крагујевцу

Хапшење грађана у Крагујевцу, 20.октобар 1941.

Архива Музеја „21.октобар” у Крагујевцу

Мали партизани у ослобођеном
Петровцу на Млави, новембар 1941.

Историјски архив Пожаревац,
Збирка фотографија

Долазак Шубашића на Вис ради
преговора о образовању Владе, јун 1944.

Војни архив, Збирка фотографија

Колона бораца НОВЈ на домаку Ниша,
13.октобар 1944.

Историјски архив Ниш, бр.457

Славље на улицама ослобођеног Ниша,
14.октобар 1944.
Војни музеј, збирка фотографије, сиг.17834

Пожаревачки партизански одред 1944.
Историјски архив Пожаревац,
Збирка фотографија

Црвеноармејац говори на збору
у ослобођеном Пожаревцу,
15.октобар 1944.
Историјски архив Пожаревац,
Збирка фотографија

Генерал Жданов и генерал Дапчевић
свечано су дочекани на Славији у Београду,
20.октобар, 1944.

Војни музеј, збирка фотографија, сиг.А32-21

Окупљање народа код Вуковог споменика
у ослобођеном Београду, 20.октобар 1944.

Војни музеј, збирка фотографија, сиг.А32-84

Дефиле кроз ослобођени Нови Сад,
23.октобар 1944.

Историјски архив града Новог Сада,
збирка фотографија

Изложбом „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941-1945“, Историјски архив Пожаревац, Војни архив и Војни музеј, под покровитељством Града Пожареваца и Министарства одбране Републике Србије, дају свој допринос чувању сећања на рат и подвиге ослободилаца, учвршћивању антифашизма као дубоког опредељења за мир и слободу, као и допринос обележавању осамдесет година од победе урезане у народно памћење као путоказ патриотизму и националном идентитету.

Изложба је настала као резултат истраживања архивске грађе као примарног историјског извора, првенствено у фондovima и збиркама Историјског архива Пожаревац, Војног архива и Војног музеја. Архивска документација и фотографије фактографски осликавају деловање југословенских партизана и борбе за ослобођење земље, успостављање односа југословенске народноослободилачке војске и Црвене армије и њихову заједничку улогу у ослобађању окупираних територија Србије, али, са друге стране, осликавају и окупацију земље, судбину избеглица и ратних заробљеника у немачким логорима, страдање цивилног становништва, деце....

Применом методологије научне историографије ауторке су одабрале и презентовале 160 архивских фотографија и 80 докумената из 30 фондова и збирки који се чувају у 13 културних институција из седам градова у Републици Србији. Употпуњена је предметима из фонду Војног музеја у Београду и Народног музеја у Пожаревцу: одликовањима, ратним заставама јединица Народноослободилачке војске Југославије, војним наоружањем и опремом, деловима ратних униформи и одеће. Тематски подељена на две главне целине - „Ратна слика Србије у Другом светском рату – окупација“ и „Борба за ослобођење Србије 1941-1945. године“ - представља посебан облик комуникације која у наше сећање враћа ужас свих људских патњи, огромних страдања људи и жртвоване борбе за очување основних хуманих вредности, чиме се обнавља прошлост везана за антифашистичку борбу.

Приређена изложба као посебна, потпуно нова целина, омогућава спознају прошлости и обликовања свести о историји Другог светског рата и значају победе над фашизмом и нацизмом, са једне стране, а са друге се наслања на питање баштине. Појам наслеђа има значење трезора запамћених материјалних носилаца вредности и управо оно представља оквир ове изложбе посвећене осамдесетогодишњици победе над фашизмом. Модеран Архив није само простор за смештај и заштиту архивских докумената већ и установа од које се очекује да покрене важна питања везана за културу сећања, идентитет, основне вредности на којима почива друштво у којем се живи.

Наша дужност је да наставимо традицију обележавања победе над фашизмом, победе која је отворила ново цивилизацијско поглавље у историји Европе и света. Стога смо ставили на увид јавности архивска документа и фотографије о ратним приликама у Србији током ратних година 1941-1945, са намером да се историчарима који се боре против ревизије историје Другог светског рата понуде докази који могу допринети заустављању кривотворења чињеница, али и ода поштовање доприносу савезничке Црвене армије победи антихитлеровске коалиције.

Ова изложба, историјским документима и фотографијама, доприноси култури трајања, сећања и памћења.

Др Јасмина Николић,
директорка Историјског архива Пожаревац

Издавач:

Историјски архив Пожаревац
www.arhivpozarevac.org.rs
info@arhivpozarevac.org.rs

За издавача:

Др Јасмина Николић, директорка

Идејни аутор пројекта:

Др Јасмина Николић

Организација и визуелизација изложбе:

Историјски архив Пожаревац
Војни архив
Војни музеј

Поставку изложбе омогућили:

Град Пожаревац
Министарство одбране Републике Србије

Аутори изложбе:

Др Маријана Мраовић
Наташа Милошевић Дулић
Др Јасмина Николић
Др Драгана Милорадовић

Аутор дигиталне презентације изложбе:

Мр Драган Шалер, проф.

Рецензенти изложбе:

Генерал-потпуковник проф. др Горан Радовановић
Проф. др Александар Раствојић

Техничка подршка:

Милан Станковић, мср.

Припрема и штампа флајера:

NEWPRESS Смедерево

Тираж: 500